

ZDRUŽENIE SLOVENSKÝCH SPOTREBITEĽOV ASSOCIATION OF SLOVAK CONSUMERS

Palisády 22, 811 06 Bratislava, ☎/fax+ odkazovač : 02 / 544 11 148, zss@zss.sk www.zss.sk

EURO – PRIESKUM

„Sledovanie kontinuálneho vývoja spotrebiteľských cien na Slovensku pri a po prechode na euro“

Priebežná správa k projektu spotrebiteľského monitoringu cien k 31.7. 2009

V mesiaci júli 2008 zahájilo Zdrúženie slovenských spotrebiteľov v spolupráci so siedmimi občianskymi spotrebiteľskými organizáciami: s Regionálnym združením spotrebiteľov Regionspot N. Zámky, ZSS-Klubom združenia spotrebiteľov regiónu Zvolen, ZSS-Ochrana spotrebiteľa Oravy, ZSS-Združením spotrebiteľov Považia a západného Slovenska, ZSS – SOZOS – Košice, Asociáciou spotrebiteľov Slovenska a Slovenským združením ochrany práv pacientov a spotrebiteľov, ďalej so Združením Informačných a poradenských centier mladých v SR a Jednotou dôchodcov na Slovensku „Sledovanie kontinuálneho vývoja spotrebiteľských cien na Slovensku pri prechode na euro“ - **EURO – PRIESKUM**. Na základe obhájenia projektu pokračuje ZSS v tomto prieskume v redukovanej podobe aj v roku 2009.

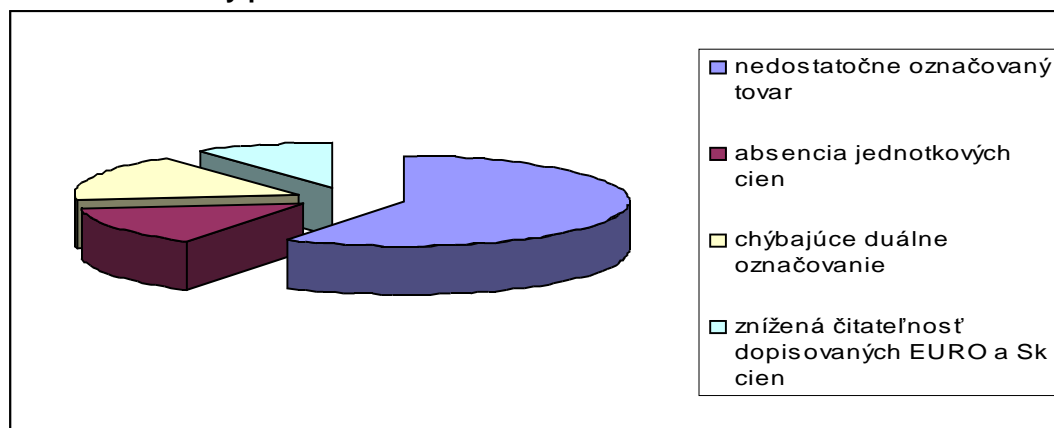
V júli 2009 sa realizoval 1 plánovaný monitoring. V poradí **12. monitoring** sa uskutočnil 15. – 17.7. 2009 v 31 okresoch a 50 monitorovacích miestach, pričom bol uskutočnený záznam cien v 260 predajniach potravinárskeho tovaru, v 69 predajniach spotrebného tovaru a 103 prevádzkach stravovacích a ubytovacích služieb – spolu v 432 obchodných zariadeniach.

Prehľad monitorovaných predajní a prevádzok

	Tovarové skupiny, služby			
Monitoring	Potraviny	obuv/textil	ubyt/strav	SPOLU
200907/1	260	69	103	432

Podiel predajní potravín na celkovom počte monitorovaných prevádzok tvorí vyše 60 % skúmaného súboru. Pri zázname cien v priebehu júlového monitoringu zistili anketári celkom 349 nedostatkov predovšetkým v nedostatočne označovanom tovare (205), absencii jednotkových cien (49), chýbajúce duálne označovanie (60) a zníženej čitateľnosti dopisovaných EURO a Sk cien (35). Toto zastúpenie znázorňuje Graf 1. Z tohto počtu bolo ešte za prítomnosti anketárov odstránených 161 nedostatkov.

Zistené nedostatky podľa druhu – Graf 1

K doteraz získaným údajom môžeme uviesť tieto zachytené tendencie (s vedomím skutočnosti, že vyhodnocovaním tendencií sú poverené iné organizácie):

- Vývoj sledovaných položiek potravinárskeho tovaru, u ktorých sme zaznamenali nárast cien v prvých štyroch mesiacoch roku 2009: chlieb, syry, jedlý olej, ap. – majú od mája konštantnú cenu. Prechodné znižovanie sa v júli už neprejavovalo – tento poznatok sme zaznamenali vo všetkých

slovenských regiónoch!! Impulz obchodných reťazcov prostredníctvom akciových zľav sa už v časových radoch výrazne neprejavuje.

- Ceny spotrebného tovaru – vo všetkých sledovaných položkách sú dlhodobo stabilizované a takmer konštantné, nevýhodou je ich veľké cenové rozpätie.
- Duálne zobrazovanie, ktoré sme pri monitoringu zaznamenávali a bolo na prelome roka takmer 100 %, v súčasnosti zaznamenávame zvyšujúcu sa absenciu – chýba kontrolná cena v Sk (predovšetkým v niektorých menších mestách a obciach okresov stredného a východného Slovenska). Anketári sa stretávajú s dotazmi od personálu predajní a prevádzok, prečo hľadajú ešte duálne zobrazovanie – ktoré predajcovia považujú za zbytočné (podivujú sa, že je povinné do 31.12.2009).
- V reštauračných službách zaznamenávajú anketári naďalej rast cien, ktoré ale vo všeobecnosti nedosahujú výraznejšie odchýlky od štatistík dekádneho zisťovania ŠÚ SR. Veľký rozptyl medzi minimálnymi a maximálnymi cenami je čiastočne ovplyvnený podnikateľským zámerom – kedy porcia je uvádzaná bez príloh, alebo naopak s doplňujúcimi ingredienciami alebo druhom mäsa sa cena často až neúmerne zvyšuje. Pri našich monitoringoch považujeme už dvojnásobné navýšenie ceny od priemeru za avizujúce pre spotrebiteľov!! Poznávame, že vo výbere stravovacích prevádzok nemáme žiadnu nadštandardnú prevádzku!
- Preto okrem priameho oslovovania nekorektných podnikateľov - pracovníci našich regionálnych centier informujú o cenovom vývoji a upozorňujú spotrebiteľov na prevádzky a druhy služieb, ktoré sú cenovo nadpriemerne nákladne - v miestnych prostriedkoch masovej komunikácie (rozhlasových a televíznych reláciách, miestnej tlači ap.).

Na základe doteraz zistených údajov o cenách a ich vývoji a porovnaním s kritériami na zaradenie kandidátov na spotrebiteľský pranie - tzv. čiernu listinu – nedošlo v priebehu júla k zaradeniu ďalších podnikateľských subjektov. Počet podnetov spotrebiteľov na preverenie vývoja cien u rozsiahleho vejára služieb je ale stále pomerne vysoký.

Za osobitnú pozornosť stojí skutočnosť, že za celé obdobie monitorovania cien a ich vyhodnocovania a medializácie nedošlo ani k jednej žalobe od podnikateľského subjektu!!

Pre ďalšie obdobie opakovane rozhodla Rada ZSS na základe návrhu Koordinačnej pracovnej skupiny projektu o odčlenení Spotrebiteľského prania, ktorý bude naďalej prezentovať zistené a vyhodnotené kritické informácie iba na webovej stránke ZSS. Čierna listina podnikateľských subjektov, u ktorých bude dostatočne presvedčivo zistené neodôvodnené zvyšovanie, súvisiace s prechodom na EURO bude uvádzaná iba na www.pravaspotrebiteľa.sk.

Ďalšie prípady neodôvodnene zvýšených cien sa prešetrujú, komunikuje sa s jednotlivými podnikateľmi, aby ich prípadné zaradenie na tzv. čiernu listinu bolo korektné a odôvodnené. Súbežne poskytujeme tieto informácie Zväzu obchodu a CR, Republikovej únii zamestnávateľov, Potravinárskej komore Slovenska a Jednote COOP, aby sme predišli ďalším rozporným hodnoteniam ich členov.

Kvalitatívne sondy

Od septembra 2008 je v rámci projektu EURO-prieskum uskutočňovaná v mesačných intervaloch kvalitatívna sonda k cenám vybraných mliečnych a mäsových výrobkov, dostupných v maloobchodnej sieti. Tieto výrobky (spolu 32 položiek, od januára 2009 – 27 položiek) nie sú zahrnuté v pravidelnom monitoringu cien a ani skúmaná sieť maloobchodných potravinových predajní nie je totožná s monitorovanou sieťou. Anketári v 54 - 60 sondovaných lokalitách vo všetkých krajoch SR zaznamenávajú ceny – vo viacej ako 250 predajných jednotkách. Pretože sondy sa uskutočňujú vždy v prvej dekáde mesiaca, došlo pre nevyjasnenosť rozsahu dotácie z prostriedkov MH SR k výpadku marcovej sondy. Pri kvalitatívnych sondách sa uplatňujú aj tzv. lietajúci anketári, ktorí robia záznamy v satelitných obciach v zázemí väčších miest.

V mesiaci júl 2009 došlo v poradí k 6. zisťovaniu vybraných mliečnych a mäsových výrobkov v 273 predajniach. Oprávnenosť uskutočňovania týchto sond dokazujú ich získané výsledky – u sledovaných položiek aj keď dochádza k pohybu cien, ktorý je vyšší ako u položiek základného monitoringu – tento sa udržuje na prijateľnej 5 % hladine.

Prehľad vývoja cenového rozpätia u sledovaných potravín uvádza **tab. č 2.+ Graf č.2** - vložiť

Podrobnejšie výstupy z monitoringu nájdete na www.pravaspotrebiteľa.sk a www.zss.sk .

Správu spracoval: Josef Lounek, I. podpredseda Rady ZSS a koordinátor projektu EURO-prieskum

V Bratislave 14.8.2009